

Az árát is megkönnyezzük

A vöröshagyma a paradicsom és a sárgarépa mellett a világon a legnagyobb felületen termelt zöldség, és a vetésterülete – valamint a hozama – folyamatosan nő. Európában szinte minden országban dobogós helyen áll. Míg 1990-ben 27 millió tonnát termeltek belőle a világon, addig tavaly 70–74 millió tonnára nőtt a termelése, és a prognózisok szerint 2050-ben elérheti a 150 millió tonnát. Ezek az adatok egy szakmai esten hangzottak el, amelyet a Rit-Sat Kft., a holland Bejo Zaden kizárólagos hazai importőre szervezett Békéscsabán.

Kína 21 millió tonnás termeléssel áll az első helyen, és India követi a maga 13 millió tonnájával. Törökország, Pakisztán, Irán és Egyiptom együttesen 8 millió tonnával képviseltetik magukat, azután az USA következik 3,2 millió tonnával, és Brazília zárja a „nagyok” sorát, 1,6 millió tonnával. Szinte korlátlan piacot jelent Ázsia és Afrika, ami a népesség növekedésének és a fogyasztói szokások változásának következménye. Az általunk oly nagy figyelemmel kísért Hollandia a termése 90–95 százalékát hajógyomorban juttatja el a harmadik világ 150 országába.

Csapadékos, nedves tél, majd tavasz toltta ki tavaly a vöröshagyma vetésidejét. Ezt követően egyik pillanatról a másikra beköszöntött a nyár, amit hűvösebb és esős vegetációs időszak követett. Mindez nem könnyítette meg a hagymatermesztők dolgát a sikeres gazdálkodást illetően.

„A levélcsucson megjelent a száradás, sárga foltban végződő hosszanti csíkkal” – idézte fel Benák Péter, a Rit-Sat Kft. szaktanácsadója, hogy milyen hamar fertőzött a peronoszpóra. Mellette a sztemfílium is „tette a dolgát”. Ez utóbbi tipikus gyengültségi kórokozó, amely az idősebb leveleket támadja a leginkább. Az ellenük való védekezésben a szerek rotálása a legfontosabb, azon belül a réztartalmú készítmények alkalmazása, illetve

még ezt is megelőzi az öntözés azonnali leállítás. Június 10-e körül már megindult a fejképződés, augusztus közepére pedig kiemelték a talajból a hagymát.

A szakember kiemelte, hogy az általuk forgalmazott Bejo hagymák közül a Braxton után 1–2 nappal már érik az Oneida, amiből már az idén mintamaghoz juthatnak a vállalkozó szellemű termelők, akárcsak a 110–115 napos Stingray-ból, amely jó páncélozottsága miatt tarthat számít az érdeklődésre.

Erdei Lajos békéscsabai kertészetében 2018-ban a Peso mutatta a legjobb formát. Kiemelkedő volt a hozama, és akár ipari fajtaként is felhasználható. Nagy az érdeklődés a Crockett iránt. Benák Péter megnyugtatta a hallgatóságot, hogy az idén már lesz belőle kereskedelmi mennyiségű vetőmag. A Sonoma a középérésű fajtacsoportban a legjobban tárolható fajtának bizonyult.

Mint a rendezvényen elhangzott, még soha nem volt ilyen jó ára a vöröshagymának. Varga István, a NAK Bács-Kiskun megyei kertészeti osztályának elnöke kiemelte: azt gondolhatnánk, hogy ezen felbuzdulva sok új termelő jelent meg a piacon, de a roham egyelőre elmaradt. Mára a kisebb kertészetek mintha eltűntek volna a termelésből, a nagyobbak pedig megfontol-

Benák Péter: a késői vetés gyors kelés követte tavaly

tabbak lettek. A munkaerő hiánya is a növekedés ellen hat. Pedig volna lehetőség a bővítésre, hiszen saját termelésből nem tudjuk kielégíteni a hazai igényeket, az általunk előállított mennyiség alig 4–5 hónapra biztosítja az önellátást. A szakember ironikusan megjegyezte, hogy a hagymaszezon lassan a dinnyeszezonhoz kezd hasonlítani. A nyugati gazdák nem magyar exportra termelnek, és ha megnézzük az áruházak polcát, nem holland, hanem osztrák hagyma mosolyog ránk vissza.

A szakember az összefogás fontosságát hangsúlyozta. Ha sikerülne 40–50 ezer tonna vöröshagymát „összerakniuk” a termelőknek, akkor komolyabban vennék őket az értékesítő hálózatok. Viszont ez ellen hatnak azok a negatív tapasztalatok, amelyeket sokan a TÉSZ-ek kapcsán eddig szereztek, ezért többen inkább egyedül igyekeznek érvényesülni, a szóneg széléről értékesítve.

„Senki nem vesz hagyma vetőmagot csak azért, hogy a magyar piacra termeljen” – hívta fel a figyelmet Varga István, hozzátéve, hogy 20–30 ezer tonnás termelésnövekedés azért reális volna itthon. Napjainkban 65–70 ezer tonna vöröshagymát állítunk elő mintegy 1500 hektáron. Ehhez képest közel 20 ezer tonna importtal számolhatunk. Rá-

Varga István: magas ár várható októberig

adásul, tette hozzá a szakember, 1–2 ezer tonna exportra is lenne kilátás.

A fajtacsoportokat elemezve Varga István elmondta, hogy 350 hektáron állítunk elő áttelelő hagymát, jellemzően 30–50 tonnás átlagterméssel. Az elmúlt termelési ciklus nem kedvezett egyes fajtáknak, fajtaköröknek, de az értékesítés zökkenőmentes volt. A különként 100–130 forintos ár nyugodt termelőket, stresszmentes kereskedőket eredményezett.

A tavaszi vöröshagymára kései vetés és robbanásszerű kelés volt jellemző tavaly. A júniusi csapadék fokozta a növényvédelmi problémákat, a sztemfílium mellett a gyomirtás jelentette a legnagyobb fejtörést a gazdáknak. A nyári melegben megtorpant a fejlődés, és már július végén megindult a betakarítás. A szakemberek 20–30 százalékos terméskieséssel, 40–50 tonnás átlagterméssel számoltak. Ugyanez mondható el más európai országokról is.

Ősszel Európában 28–32 eurócent volt az induló ár. Most 40–45 eurócentnél tartunk, és úgy tűnik, megállt a növekedés. Ez az ár a kereskedők számára is a lélektani határ: nem mernek ennél feljebb menni, ráadásul a minőség sem kifogástalan. A szakember szerint stabilan magas

ár várható egészen októberig, és a hazai kereskedelmet is ez határozza meg a jövőben.

„A kialakult piaci helyzet lustává teszi a gazdákat a problémamegoldás terén” – figyelmeztetett Varga István, hozzátéve, hogy nem lehet lazítani, és számtalan fehér folttal lehet találkozni a technológiában. Ráadásul nem mutogathatunk kifelé, mert a holland vagy az olasz termelőket ugyanazok a kérdések foglalkoztatják, náluk is folyamatosak a kísérletek, a vizsgálatok. Elsősorban a baktérium és a fuzárium kérdésének megoldása, a betakarítás optimális idejének meghatározása, a helyes tárolás megválasztása és az egységes árualap előállítása a kritikus pontok.

Emellett lényeges kérdés a piacszerzés, amit térben és időben is meg kell szervezni. Áruházláncokban értékesítik a magyar hagyma 60–70 százalékát, ami kiszolgáltatottá teszi a gazdákat. Pedig ott vannak például a lengyelek, ahová – bármilyen idegenül is hangzik, hiszen az öreg kontinens jelentős hagymatermelői – a korai időszakban jó néhány kamionnyi árut lehetne szállítani. Komoly zavart okoz az online hagymapiac, hiszen egy termelő akár 6–7 helyre is kiajánlja a termését, amivel átláthatatlanná teszi a kereskedelmet.

A szakember elmondta, hogy valós termelői csoportok megalakításához elkötelezett termelők kellenek – márpedig ezt nem lehet felülről megszervezni.

Abba pedig nem is érdemes belegondolni, mi lesz, ha a törökök egy jó évben 10 százalékkal többet termelnek. A német – a valóságban arab – kereskedők elsősorban onnan szerzik majd be az árualapot, és a többi országban termelt felesleg a mi piacunkat is nyomni fogja. A lengyelek az évi 600 ezer tonnás termésük-ből 25 ezer tonnát most is Angliába visznek, és mintegy

Ankucza Béla: jól működő „konzorciumot” találunk a növények felületén

29 ezer tonnát a hollandok is vásárolnak tőlük – amiről nem tudni, hová kerül.

„Nem elsősorban elpusztítani, hanem kiszorítani kell a kórokozókat” – osztotta meg véleményét Ankucza Béla. A QCA Mastertrade Kft. ügyvezetője megfogalmazása szerint „jól működő konzorcium” található a növény felületén, és a sikeres növényvédelem egyik alapja az egészséges epidermisz megőrzése. A cég BSPF növénykondicionáló készítmé-

nyét – amely szőlő- és gyümölcsültetvényekben már rendelkezik engedéllyel – most mutatják be a zöldséges társadalomnak, egyelőre vizsgálati szakaszban van. Tapasztalatuk szerint alkalmazásával gyorsabban gyógyulnak a mechanikai sérülések, például a jégverés nyoma.

„A vöröshagyma sekély talajban neveli a gyökereit, és itt kell biztosítani a tápanya-

Rácz Gábor: a harmadik levél megjelenésekor megugrik a hagyma nitrogénigénye

got” – mondta el Rácz Gábor, egyúttal figyelmeztetve rá, hogy éppen innen mosódik ki a legkönnyebben az öntözővízzel. Az ASM Magyarország szaktanácsadója hozzátette, hogy a folyamatos tápanyagutánpótlás könnyebbé tehető a „burkolt” Agromaster műtrágyák alkalmazásával. Ez az alapműtrágya-család egyszeri kijuttatással váltja ki a folyamatos kezelést. A fizikálisan burkolt nitrogént folyamatosan, mindig a növény igényeinek megfelelően lehet adagolni vele. A féligáteresztő E-max bevonat napi szinten, a hőmérséklet alakulásának megfelelően szabályozza a hatóanyagok felszabadulását: feltárádásuk üteme a talaj hőmérsékletétől és nedvességtartalmától függ. Minimálisan vagy akár nullára csökkenti a kimosódást, ezért nitrátérzékeny területeken ki-mondottan ajánlott. A burkolt technológia miatt – mivel nincs hirtelen oldódás –, a talaj-EC sem emelkedik, nincs perzselés. Az egyszeri kezelés a további munkafolyamatok szá-

mának drasztikus csökkentését és a taposási kár jelentős mérséklését eredményezi.

„Ahhoz, hogy versenyképesek legyünk a termelésben, hogy sok és jó minőségű árut tudjunk előállítani, elengedhetetlen a korszerű öntözési technológiák bevezetése” – fejtette ki Gárdián Tibor, az Aqua 2001 Kft. ügyvezetője. A szakember elmondta, hogy az Európai Unióban hektárok száz-

Gárdián Tibor: mikroszórófejes öntözéssel szép páncélt lehet fejleszteni a hagymán

ezeit öntözik mikroszórófejes berendezésekkel, amelyek másfél évtizede állják a sarat, így nem csoda, hogy egyre jobban terjednek.

A szakember felhívta rá a figyelmet, hogy az öntözőberendezés tervezésekor nagyon oda kell figyelni a fordulók megtervezésére, az egyszerre öntözhető terület nagyságára. Ennek először is a kelesztésnél van jelentősége, másodsor pedig a vegetációs időszakban, hogy idejében vissza lehessen térni ugyanarra a helyre, és soha ne szomjazzon a növény. Úgy kell felkészülni, hogy a rendszer alkalmas legyen egyenletes tápanyagkijuttatásra is. Emiatt előtérbe kerül a hozamszabályozós szórófejek használata. Gárdián Tibor a műszerek alkalmazásának fontosságát hangsúlyozta a tudatos öntözésben. A tenziométerrel, a talajoldatmintavevővel begyűjtött adatok alapján lehetővé válik a technológia finomítása és egyre pontosabbá tétele.

VINICZAI SÁNDOR

A termesztéstechnológiában sok még a fehér folt